

2016 AUG 01

A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a dr. Fazekas Tamás ügyvéd (1055 Budapest, Nyugati tér 6. III/6.) által képviselt

felperesnek a dr. Kiss Péter jogtanácsos által képviselt **Országos Rendőr-főkapitány** (1139 Budapest, Teve u. 4-6.) alperes ellen rendőri intézkedés tárgyában hozott határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében meghozta a következő

Í t é l e t e t

A bíróság az alperes 2015. június 29-én kelt 29.000-105/810/11/2014.P. számú határozatát hatályon kívül helyezi és a hatóságot új eljárásra kötelezi.

A kereseti illetéket az állam viseli.

A bíróság kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 30.000,- (Harmincezer) forint perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

A felperessel szemben 2014. június 6-án Nagykövácsiban kezdeményeztek rendőri intézkedést gyermekülés szabálytalan használata miatt.

Az ugyanezen a napon rendőr főtörzsőrmester által készített *rendőri jelentés* tanúsága szerint a szabálytalanság észlelése okán a felperest az intézkedő rendőr személyazonossága igazolására hívta fel. Az intézkedés alá volt személy azonban nem volt együttműködő, sértegette a jelenlévő rendőrt és polgárort, végül közölte a felperessel, hogy a személyazonosságának megállapítása céljából őt elő fogja állítani. Az érintettet több alkalommal fel kellett szólítani, hogy tegyen eleget a rendőri intézkedésnek, gépkocsiját zárja le, melyet az eljárás alá vont figyelmen kívül hagyott. Figyelmeztetés után végül az intézkedő rendőr bilincset alkalmazott, melynek során a felperes kiabált, ellenállt, ezért a polgárőr segítségére volt szükség a kényszerítő eszköz alkalmazásakor.

A felperes e rendőri intézkedéssel szembeni *panaszában* hivatkozott arra, hogy az eljáró rendőr semmilyen „terhelő” adatot nem talált vele szemben, mégis az előállítás mellett döntött, hiába hivatkozott arra, hogy a helyszínen jelenlévő édesanyja segítségével beszerezhető iratai, a rendőr azt közölte, hogy az ellenállása miatt vele szemben bilincset fog használni. Ez utóbbi kényszerítő eszköz teljes mértékben szükségtelen és aránytalan volt, hiszen a felperes az adatait bediktálta, a helyszínről elszökni nem kívánt, és önkárosító magatartást sem tanúsított. Sem a testi kényszer, sem a bilinc alkalmazásának törvényes feltételei nem álltak fenn az ügyben. A felperes panaszához mellékelte saját kezűleg írott

nyilatkozatát, a helyszínen jelenlévő édesanyja vallomását, valamint az intézkedés közben megjelent, a rendőrök fellépését kifogásoló nyilatkozatát.

A független rendészeti panasztestület (a továbbiakban: FRP) a felperes beadványa nyomán **2015. április 28-án kelt 142/2015. (IV.28) számú állásfoglalásával** megállapította, hogy a vizsgált ügyben alapjogot súlyosan sértő intézkedés történt.

Az FRP úgy vélte, hogy a rendőrök intézkedési kötelezettsége vitathatatlanul fennállt, a szabálysértés gyanújának észlelése miatt, ezért az igazoltatás foganatossítása is jogszerű volt. Az előállítás jogalapját a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 33. § (2) bekezdés a) pontja megteremtette, ugyanakkor az előállítás aránytalan volt, hiszen egyrészt a panaszos bediktálta adatait, továbbá gépjárművének adatait is ellenőrizték, harmadrészt a felperest édesanyja is tudta volna igazolni. Mind a testi kényszert, mind a bilincs alkalmazását illetően az FRP megállapította, hogy alkalmazásuknak törvényes alapja nem volt, nem valósult meg a jogszabályban szabályozott egyetlen ok sem.

Az alperes döntésének meghozatala előtt a felperes bizonyítékként csatolta az eljárásban a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2015. május 21-én kelt **11.Szk.7118/2015/9.** számú végzését, melyben a bíróság mellőzte a jogszerű intézkedéssel szembeni elégedetlenség szabálysértésének megállapítását.

Az alperes **2015. június 29-én kelt 29000-105/810/11/2014.P. számú határozatával** a rendőri intézkedés elleni panaszt elutasította.

A hatóság döntésében rögzítette, hogy a panaszos édesanyjának és ügyvédnek a nyilatkozatát nem vette figyelembe a tényállás és a jogi következtetések megállapításakor, mivel az érintettek elfogulatlansága megkérdőjelezhető.

Az előállítás jogszerűsége kapcsán az alperes hangsúlyozta, hogy többször felszólították a panaszost adatainak bediktálására, aki nem volt együttműködő, ezért az előállítás lehetőségére is többször felhívták a figyelmét. Megállapítható volt, hogy az érintett nem Nagykovácsi címet adott meg, ezért az intézkedő rendőr mérlegelési jogkörében megalapozottan döntött úgy, hogy a helyszínre érkező hozzátartozó igazolását nem fogadja el, figyelemmel arra is, hogy a panaszossal szemben szabálysértési eljárást kezdeményeztek. A megkezdett előállítás már nem volt mellőzhető a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX.22.) BM rendelet (a továbbiakban: **Szolgálati Szabályzat**) 28. § (5) bekezdése alapján, hiszen kényszerítő eszköz alkalmazására már sor került. Az Rtv. 47. és 48. §-ára utalással a hatóság megállapította, hogy a felperes indulatos, aktív ellenszegülő magatartására tekintettel okszerűen döntött a rendőr úgy, hogy a testi kényszert a bilincseléssel kiváltva továbbra is fenntartja a panaszos szabad mozgásának korlátozását mindaddig, amíg a helyszíntől eltávolítva, a rendőrkapitányság területére kísérik. A kényszerítő eszköz az Rtv. 48. § d) pontja alapján a bilincselés tekintetében is arányos volt; az Rtv. 15. §-ában foglaltakat nem sértette.

A felperes keresetében indítványozta az alperes határozatának hatályon kívül helyezését, a hatóság új eljárásra kötelezését.

A felperes kifogásolta, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság szabálysértési ügyben hozott

végzését jogszerűtlenül hagyta figyelmen kívül az alperes. E bíróság ugyanis vizsgálta az igazoltatás jogalapját és végrehajtását, az előállítást is, és ennek nyomán állapította meg, hogy a felperes igazolta magát valós adatai bediktálása útján, eleget tett együttműködési kötelezettségének, az előállítás felesleges és aránytalan is volt.

A felperes álláspontja szerint továbbá jogsértően hagyta figyelmen kívül az alperes a panaszos édesanyjának és a helyszínen megjelent tanúnak a nyilatkozatát. A hozzátartozó nyilatkozatának értékelése pusztán e minősége miatt nem mellőzhető, az ügyvédnö pedig a felperest és családját egyáltalán nem ismerte az intézkedés előtt. A Pesti Központi Kerületi Bíróság végzésében éppen amellet foglalt állást, hogy a rendőr és a polgárőr volt elfogult, e két személy kritikálatlanul elfogadott nyilatkozatára és a rendőri jelentésre alapozott alperesi döntés jogszerűtlen.

Az előállítást illetően a felperes előadta, hogy az adatait bediktálta, kiderült az ellenőrzés után, hogy a jogosítványának érvényessége is rendben van, ezért nem állt fenn az intézkedés határozati jogalapja. Az intézkedéssel szembeni verbális kritika nem lehet ellenszegülés, engedetlenség. Amennyiben mégis kétségek merültek volna fel, igénybe lehetett volna venni más személy igazolását is, így az előállítás aránytalan volt. A felperes hangsúlyozta, hogy a gépkocsi melletti helyzete okán szökése teljesen irreális lett volna, nyilvánvaló, hogy egy kisebb KRESZ szabálysértés alól nem fogja kivonni magát testi épsége kockáztatásával. Támadó magatartást nem tanúsított, akkor kiabált, amikor megbilincselték. Semmilyen konkrét adat, vagy tény nem utalt arra az irreális alperesi hipotézisre, hogy a teljesen átlagos felperes gyerekeivel vasárnap a CBA parkolójában édesanyjával találkozáva löfegyvert tartana magánál: a bilincselés nyilvánvalóan aránytalan sérelmet okozott számára. A felperes soha nem fejtett ki aktív ellenszegülést, amennyiben ezt tette volna, az egyebekben bűncselekmény, hatóság elleni erőszak lenne.

Az alperes érdemi nyilatkozatában a kereset elutasítását indítványozta.

A hatóság úgy vélte, hogy a szabálysértési ügyben merőben eltérő szempontok alapján kell mérlegelni a tényállást, így az ez ügyben hozott bírósági határozat nem bír relevanciával, különös tekintettel a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 4. § (1) bekezdésére.

A felperes előállítását a személyazonosság megállapítására tett kísérletek eredménytelensége indokolta, a „bemondás” megtétele nem tekinthető hitelt érdemlő igazolásnak különös figyelemmel arra, hogy az előzetesen megtévesztő adatokat közlő felperes vonakodott személyazonosságát felfedni. Az Rtv. 47. és 48. §-a alapján az intézkedő rendőr mérlegelheti, hogy az intézkedésnek ellenszegülő személlyel szemben testi kényszert, vagy bilincset alkalmazzon, e mérlegelésnek a jogszabályban biztosított kereteit az intézkedő rendőr nem lépte túl. A felperes szavaiból és gesztusaiból sugárzó indulat és ellenségesség, valamint az intézkedés hatálya alóli mentesülésre irányuló magatartása egyaránt arra utaltak, hogy a megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszközök mellőzése veszélyeztetné az intézkedés sikerét.

A kereset megalapozott.

A bíróság az alperesi határozatot a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 109. §-a, valamint a Pp.

324. § (2) bekezdésének a) pontja és a 339/A. §-a értelmében a meghozatalakor hatályban volt jogszabályok és fennálló tények alapján, a kereset és az ellenkérelem keretei között vizsgálta felül, a tényállást a peres felek nyilatkozatai, az általuk csatolt okirati bizonyítékok, továbbá a közigazgatási iratok tartalma alapján állapította meg.

A bíróság hangsúlyozza, hogy a 2014. július 21-én előterjesztett panasz is tartalmazza, hogy a felperes igazoltatására – annak kezdetekor – indokolt módon és szakszerűen került sor, ugyanakkor az *előállítás* szükségtelen és aránytalan volt, mint ahogyan nem volt törvényi alapja a *testi kényszernek és bilincs* alkalmazásának sem. Az alperesi határozat is e körben tett megállapításokat, így a bíróságnak is e körben kellett lefolytatnia törvényességi felülvizsgálatát.

A bíróság – a felperessel egyetértésben – úgy vélte, hogy súlyos eljárási jogszabálysértést követett el az alperes azzal, hogy vizsgálódási köréből kirekesztette a Pesti Központi Kerületi Bíróság szabálysértési eljárásban hozott végzésének tartalmát, valamint és tanúk vallomását.

A szabálysértési végzést illetően a bíróság hangsúlyozza, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság vizsgálódása éppen a szabálysértésekről, szabálysértési eljárásról, és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 216. § (1) bekezdésébe ütköző *jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértésének* vizsgálatára irányult. Ez utóbbi jogszabályhely értelmében aki a rendvédelmi szerv hivatásos állományú tagja jogszerű intézkedésének nem engedelmeskedik, szabálysértést követ el. Való igaz, hogy a szabálysértési eljárás a rendőri intézkedéssel szemben ellenszegülő állampolgár (jelen esetben a felperes) magatartásának felderítésére irányul, ugyanakkor *a tényállást illetően ugyanazokat a tényeket, nyilatkozatokat és dokumentumokat kell értékelni*, mint jelen ügyben. A 11.Szk.7118/2015/9. számú végzésből kitűnik, hogy tárgyaláson meghallgatták jelen per felperesét, az intézkedő rendőrt, a polgárőrt, valamint az intézkedés két tanúját, és . A bíróság döntésében kifejezetten *az Rtv. 29. §-ában foglaltakat elemezte*, megállapítva, hogy az előállítás felesleges és aránytalan is volt. A bíróság által is megvizsgált jogszabályhelyeket idézi határozata 8. oldalán az alperes is.

A tanúk nyilatkozata figyelembe vételének mellőzésével a bíróság megítélése szerint azért követett el jogszabálysértést az alperes, mert a döntése 7. oldalán a panaszos *ismerősenek* nevezi , aki az eljárásban mindvégig hangsúlyozta, hogy kívülálló. A közigazgatási iratok között a döntés meghozatala előtt is rendelkezésre állt a

érintő, szabálysértési eljárást megszüntető 01802/657-11/2014.Szabs. számú határozat, melynek 2. oldalán egyértelműen szerepel nyilatkozataként, hogy „*sem a férfit, sem a családját nem ismeri, akkor látta először*”. Egyetértett a bíróság azon felperesi hivatkozással is, miszerint kizárólag a hozzátartozói viszony alapján

vallomását sem lehetett volna kizárni a bizonyítékok köréből.

I. Az előállítás jogszerűsége

A hatóság határozatát e körben az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontjára alapította, melynek értelmében a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr

felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

Tényként volt az megállapítható a felek egyező előadása alapján és az intézkedés napján készített rendőri jelentésből is, hogy a felperes – vonakodás után bediktált – adatait az intézkedő rendőr *ellenőrizte*, melyből azt is meg tudta állapítani, hogy az érintett a körözésben nem szerepel, a vezetésre jogosító okmányainak érvényessége is rendben van. A bíróság megítélése szerint az a körülmény, hogy a bemondottak alapján és a helyszínen tapasztaltak alapján bűncselekményre utaló gyanú nem merült fel, kizárólag szabálysértés elkövetését lehetett megállapítani, azt kellett volna, hogy eredményezze, hogy csak *nagyon nyomós indok esetén állítsák elő a felperest*, különös tekintettel a helyszínen az intézkedés végén megjelenő kétségbe esett rokonaira, valamint a felügyelet nélkül hagyott gépjárművére. Ilyen helyzetekben különös jelentősége van az Rtv. 15. § (1) bekezdésében foglalt azon szabálynak, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. A törvény azt is előírja az Rtv. 15. § (2) bekezdésében, hogy több lehetséges, és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a *legkisebb korlátozással jár*. és
vallomásából – melyek egybehangzóak voltak a szabálysértési eljárás során és a rendőrség előtt tett írásbeli nyilatkozatuk alapján – aggálytalanul megállapítható volt, hogy mindketten felajánlották az intézkedő rendőrnek, hogy rövid úton beszerzik a felperes iratait. Nincs annak jelentősége, hogy a felperes értesítési címeként budapesti lakóhelyet jelölt meg, hiszen ettől függetlenül tartózkodási helye Nagykovácsiban is lehet, de nem életszerűtlen, hogy az állampolgárok akár egy rövid rokonlátogatásnál is kabátzsebükben, táskájukban tartják személyes irataikat. A Nagykovácsitól eltérő más bemondott lakcím tehát nem lett volna akadály a annak, hogy akár pár percet biztosítsanak a felperes feleségének, avagy dr. arra, hogy az iratokat beszeresse. Az Rtv. 29. § (4) bekezdése ugyanis azt is kimondja, hogy a személyazonosság igazolásának megtagadása esetén az igazoltatott előállítható, ha a személyazonosság megállapítása más módon nem biztosítható. Jelen esetben mind az megállapítható volt, hogy a felperes végül igazolta magát, tehát nem beszélhetünk a személyazonossága igazolásának megtagadásáról, mind az kiderült a tényállásból, hogy a felperes felesége pár percen belül igazolta volna az eljárás alá vont személyazonosságát. Kétségtelenül megállapítható volt továbbá, hogy az intézkedő rendőr nem élt az Rtv. 29. § (2) bekezdésében foglalt azon lehetőséggel, hogy a rendőr más jelenlévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként. Az intézkedő rendőr csupán feljegyezte alapvető adatait, azonban őt a személyazonosságának igazolására nem hívta fel, holott ebben az esetben egyszerű módon azonosítani lehetett volna a panaszost.

Az alperes idézte a Szolgálati Szabályzat 28. § (5) bekezdését arra vonatkozólag, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása miatt az előállítás végrehajtását mellőzni már nem lehetett, ugyanakkor elmulasztotta a Szolgálati Szabályzat 28. § (6) bekezdésére történő hivatkozást (és a rendőr annak alkalmazását), amely az előállítást akkor is mellőzhetővé teszi, ha az igazoltatott személy személyazonossága más, egyszerűbb módon tisztázható.

A fentiek alapján a bíróság teljes mértékben egyetértett a Pesti Központi Kerületi Bíróság megállapításaival, és az FRP állásfoglalásában foglaltakkal abban, hogy *a helyszínen több*

személy is igazolni tudta volna a panaszos személyazonosságát, így az egyszerűbb eljárást kikerülve kifejezetten a panaszosnak aránytalan hátrányt és korlátozást okozó módon történt az előállítás.

II. A testi kényszer és bilincs alkalmazása

E kényszerítő eszközöket illetően az Rtv. 47. és 48. §-a tartalmaz kötelező előírásokat.

Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat.

A bilincs alkalmazása jogalapjául az alperesi határozat 16. oldala az Rtv. 48. § d) pontját jelöli meg, melynek értelmében a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy ellenszegülésének megtörésére.

A bíróság e körben hangsúlyozza, hogy álláspontja szerint nincs jelentősége a határozat 15. oldalán lefektetett azon általános jellegű indokolásnak, mely szerint a személyes szabadság korlátozásának mértéke tekintetében a bilincselés alkalmazása korántsem jelent fizikailag nagyobb mértékű korlátozást, mint a testi kényszer, ugyanis nem azt kellett megállapítani – ellentétben a határozat 16. oldalán írtakkal – hogy nyilvánvaló különbség van-e a két kényszerítő eszköz között, hanem azok jogszabályi megalapozottsága felől kellett dönten.

A bíróság továbbá hangsúlyozza, hogy az Rtv. 19. § (2) bekezdése szerint a rendőr jogszerű intézkedésének való ellenszegülés esetén az e törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók, így az előállítás jogszerűségének hiánya minden további, az előállításból következő intézkedést – így a testi kényszert és bilincselést is – jogszerűtlenné tesz.

A Szolgálati Szabályzat 41. § (1) bekezdése szerint bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben különösen azzal szemben indokolt

- a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető,
- b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja,
- c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg,
- d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg,
- e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget,
- f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy
- g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A bíróság megállapította, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján a panaszos verbális, illetve passzív ellenszegülése igazolható volt, ezen túlmutató olyan *erőszakos magatartás*

nem állapítható meg, amelyből arra lehetett volna következtetni, hogy a felperes ellenszegülése enyhébb módon ne lett volna megtörhető.

Mindezek alapján a bíróság az alperes határozatát a Pp. 339. § (1) bekezdésére figyelemmel hatályon kívül helyezte.

A megismételt eljárásban szabálysértési eljárásban tett, valamint írásban benyújtott vallomását értékelni kell, hiszen a felperest e tanú a rendőri intézkedés előtt nem ismerte, így nyilatkozata elfogulatlanak tekinthető. Nem lehet figyelmen kívül hagyni a Pesti Központi Kerületi Bíróság e 11.Szk.7118/2015/9. számú végzésében foglaltakat sem, hiszen az ebben foglalt megállapítások megtételekor a bíróság ugyanazon körülményeket vizsgálta, mint amelyeket a rendőri intézkedés jogszerűségének megítélésékor kell az alperesnek elemeznie. A rendőri jelentéseket e bizonyítékok kiegészítésével kell újra mérlegelni, figyelemmel a bíróság fent kifejtett jogi érvelésére is.

A kereseti illetékről a bíróság az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés c) pontja alapján rendelkezett. Az alperes személyes illetékmentességet élvez, ezért a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt kereseti illetéket a Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése, és a 14. §-a szerint az állam viseli.

A bíróság az eljárás során felmerült perköltség viseléséről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján rendelkezett, melynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) bekezdése szerint, a 3. § (2)-(6) bekezdésére figyelemmel mérlegeléssel állapította meg. A mérlegelés során figyelembe vette a tárgyalások számát, az ügy bonyolultságát és a jogi képviselő által végzett tényleges munkát.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Pp. 340. § (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2016. július 8.

dr. Nagy Anita s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

